vers

Lázár Balázs

Első helsingőri feljegyzés

Ahogy gondolkodsz róla,
olyanná lesznek a dolgok végül,
a fontos az csendben, láthatatlan épül.
Megtanultad azt is, semmi sem tiéd,
mintha rajtad kívül lenne benned,
talán ettől tudod, hogy te te vagy,
talán ezt mondják kegyelemnek.
Múlik a perc, s mégis, mintha örökre állna,
közülünk a legnagyobb is szerencsétlen árva.
S mert többet birtokolsz, egyre kevesebbet tudsz,
érzed, hogy romlik lassan, amin egyre több a pucc.
Bizonytalan vagy már, mi a rossz, a jó,
de a fájdalomtól elszánt leszel és odaadó.
Úgy tűnhet, mozdul tudatod mélyén a tó,
de ne álltasd magad: a változás is csak illúzió.
Hiába akarsz, csak a játékban lehetsz szabad,
ha ezt megérted közben, már az se baj, ha
nem minden előadás végén szól a taps.

Trianon-töredék

„Ó jaj, mi igazán tiszták vagyunk,
Nyisson ajtót nekünk a reménység!”
József Attila

Tudták, hogy ez csak fegyverszünet lesz, nem béke,
s elkezdődött, amiről azt hitték, hogy vége.
Az erőszakon erővel győzni nem lehet.
Annak nyílik tér, ki jobban s okosabban szeret:
írja át szívünk lüktetése a belső térképeket.

Ilyés Krisztinka

nézők a színpadon

vállainkra hajol a hold,
halottakat kergetünk
a varázsló kertjében,
részeg bogarak szeretkeznek.

szürkületkor tapétavirágok
hervadnak az út jobb oldalán,
miért nincs visszatapsolás?

felelős kollázs

a hold mellett ülsz,
ő mesél, te sírsz.

jobb oldalon bárányfoltok,
bal felől csillagok
kergetik egymást.

alulról emberkezek
nyújtóznak, színes
fényképdarabokat
úsztat egy kisgyerek.

néha feketelyukak
rongálják a vászon életét,
de ti mindig ott vagytok.

most épp te mesélsz,
és közben észre
sem veszed:
megszelídítettél
egy holdat.

Vonalkódok – árnyék és fény 3.

Vonalkódok – árnyék és fény 4.

Miklóssi Szabó István ajánlja

AZ IRODALOM VISSZAVÁG. FÉNYKARDDAL

Az 1980-as években komoly karriert lehetett arra építeni, ha az anyukád a mozi pénztárában dolgozott. E kiváltságos pozícióért kaphattál magyarországi kerek rágót, Kajla csokit, jugoszláv bélyeget, német vaskocsit, sörösdobozt a különféle nációktól, magyarán mindent, ami csempészárúnak számított a romániai kommunizmusban.

Az ok nagyon egyszerű volt: a nyugati filmek vetítése előtt a pénztár előtt kanyargó sor hosszúsága (nem túlzok) elérhette a kétszáz métert is. A moziban dolgozó mama pedig egyszem fiáért mindent megtett, úgyhogy annak elég volt begyűjtenie a jegyek árát, máris elmehetett jegyüzérnek. Az átlagos három lejes mozijegy fölkúszhatott akár húsz lejig is, ha – teszem azt – a *Csillagok háborúját* vetítették (akkoriban az átlagfizetés kb. 1500 lej volt).

Nekem erre pénzem nem volt, de barátom igen, akinek a mamája a mozinál dolgozott, hát megkaptam a jegyet rendes áron. Ez még csak fele volt az előttem álló veszélyeknek: be kellett jutnom a mozi épületébe is, ami tizenegy évesen kivitelezhetetlen feladatnak bizonyult. Ha nem tépték ki a jegyet a kezemből, a terem ajtaja előtti jegyszedő, a sztálinbajszos elvtárs förmedt rám, hogy a filmet tizennégy éven felüliek láthatják. Bár koromat meghazudtolóan magas és „duzzadt” voltam, akkora hasam mégsem volt, hogy simán behazudjam a tizennégyet, ezért kipenderítettek a moziból. Mérgelődtem ugyan, de a *Csillagok háborújára* szóló jegyet azonnal eladtam huszonöt lejért. Azon a pénzen pedig könyvet vásároltam. Vicces, de pont *A Jedi visszatér*t vettem meg. Persze a Móra Ferenc Könyvkiadó gondozásában megjelent Kozmosz Fantasztikus Könyvek sorozatban megjelent regényről van szó.

A Delfin könyvek szerkesztői hamar fölismerték, hogy nagy szükség van egy kizárólag sci-fit megjelentető sorozatra is, így született meg 1969-ben a Kozmosz Fantasztikus Könyvek. Ezen a néven 1987-ig futott a sorozat, nem kevesebb, mint 132 cím jelent meg égisze alatt, köztük Isaac Asimov, Arthur C. Clarke, Mary Shelley, Aldous Huxley, Szepes Mária. A műveket kellő alapossággal gondozták, igaz, néhányukat a cenzúra miatt meg kellett vágni. Így Mary Shelley *Frankenstein*-je nem teljes kiadás, de olyan utószót kanyarított a végére a szerkesztőség, hogy azt a mai napig tanítani lehetne. Szepes Máriával szinte történelmet írt a sorozat, *A vörös oroszlán* regénye, melyet Hamvas Béla mentett meg a pusztulástól, ugyan megvágva (a teljes kiadásig a kommunizmus végéig kellett várni), de megjelenhetett. Arthur C. Clarke *2001. Űrodisszeia* klasszikusa már 1973-ban olvasható volt magyarul. Aldous Huxley *Szép új világ* disztópiája 1982-ben 185 ezres (!) példányszámban jelent meg, Isaac Asimov *Alapítvány* regényei szintén százezres nagyságrendben kerültek az olvasókhoz. A Kozmosz Fantasztikus Könyvek egyik legnagyobb érdeme az, hogy a szórványban élő magyarsághoz is eljutott, így a sorozat szerkesztői (akár tudtuk nélkül is) egyfajta nemzetmentő munkát is végeztek.

1988-tól a sorozat a Galaktika Fantasztikus Könyvek címmel folytatódott egészen 1994-ig, összesen 44 címet jelentetve meg. Igaz, a rendszerváltással ekkorra már olyan szegénység köszöntött be Romániába, hogy Sepsiszentgyörgyön, de még a környéken is bezártak a mozik.

A könyv azért könyv maradt, s valahányszor leemelem a polcról a megfakult, szakadt borítójú *A Jedi visszatér* regényt, mindig az jut eszembe, hogy ha 1988-ban nem is láttam a fénykarddal (nem lézerkard, az Isten szerelmére, ilyent nehogy mondj egy *Csillagok háborúja* rajongónak, mert kitolja a fél szemedet) hadonászó alakokat a képernyőn, sikerült olyannyira felgyújtania a képzeletemet, hogy azóta rakásnyi fantasztikus könyvet olvastam el. Ha jobban belegondolok, többek közt ez vezetett a komolyabb művek felé is.

Visszavágtam, kérem. Fénykarddal.

Készült a **Petőfi Irodalmi Ügynökség Nonprofit Kft.** programja keretében. A lap része az **ElőretoltHelyőrség-lapcsaládnak.www.helyorseg.ma** Kiadjaaz Erdélyi Médiatér Egyesület. Cím: RO-410010 Nagyvárad, Mihai Eminescu u. 62/1. • Főszerkesztő: **Szentmártoni János** • Felelős szerkesztő: **Sántha Attila** • Szerkesztők: **Bálint Tamás, Muszka Sándor, Péter Beáta, Varga Melinda** • Főmunkatárs: **Miklóssi Szabó István** • Szerkesztőségi titkár: **Péter Beáta** • Tördelés, korrektúra: **Príma Press Kft.** • Szerkesztőség: RO-530211 Csíkszereda, Márton Áron utca 18• Postai cím: Előretolt Helyőrség, RO-530220 Csíkszereda, OP 1, CP. (postafiók) 31. E-mail: **office@eloretolthelyorseg.ro** • ISSN 2601-8446, ISSN-L 2601-844.